

فرازهایی از چهل سال آرامش بیمه مرکزی جمهوری اسلامی ایران

مقدمه

نگاهی به تاریخچه نظارت بر صنعت بیمه نشان می‌دهد، عمر سیاست‌گذاری، نظارت و هدایت بیش از چهل سال است اما در چهل سال اخیر بیمه مرکزی با آموریت مشخص و ابزار قانونی این مسئولیت را بر عهده داشته است. بیمه مرکزی ایران با ارکان جمع عمومی، شورای عالی، هیأت عامل و بازرسان، تأسیس و آغاز به کار کرده است.

پس از تأسیس بیمه مرکزی تمامی فعالیت‌های شرکت‌های بیمه‌ای به کنترل دولت درآمد. به عبارت دیگر تأسیس مؤسسات بیمه نه فقط در مرحله تأسیس، بلکه ضمن فعالیت تحت نظر دولت قرار گرفت و تأسیس شرکت‌های بیمه، شخصیت حقوقی و سرمایه آن‌ها، اجازه فعالیت، صلاحیت مالی و فنی،

نحوه واگذاری پرتفوی و ادغام شرکت‌های بیمه در یکدیگر و بالاخره انحلال این شرکت‌ها تابع مقررات خاص بیمه مرکزی شد.

۱. جواد منصور از یکم آبان ۱۳۵۰ تا سیام شهریور ۱۳۵۶
۲. دکتر هادی هدایتی (یکم مهر ۱۳۵۶ تا یکم آبان ۱۳۵۷)
۳. عبدالحسین دانشپور (بیست و سوم اسفند ۱۳۵۷ تا سیزدهم اردیبهشت ۱۳۶۰)
۴. دکتر سید محمود اعرابی (چهاردهم اردیبهشت ۱۳۶۰ تا پانزدهم آذر ۱۳۶۲)
۵. احمد گرانمایه (شانزدهم آذر ۱۳۶۲ تا نهم فروردین ۱۳۷۳)
۶. دکتر عبدالناصر همتی (دهم فروردین ۱۳۷۳ تا بیستم خرداد ۱۳۸۵)

۷. دکتر نوروز کهزادی (بیست و یک خرداد ۱۳۸۵ تا هفدهم فروردین ۱۳۸۷)
۸. دکتر جواد فرششایف ماهریان (هجدهم فروردین ۱۳۸۷ تا ششم شهریور ۱۳۹۰)
۹. سید محمد کریمی (بیست و چهارم شهریور ۱۳۹۰ تا ششم شهریور ۱۳۹۲)
۱۰. محمد ابراهیم امین (هفتم شهریور ۱۳۹۲ تا ۲۲ اردیبهشت ۱۳۹۵)
۱۱. دکتر عبدالناصر همتی (دوره دوم) (بیست و سوم اردیبهشت ۱۳۹۵ تا هفدهم تیر ۱۳۹۷)
۱۲. دکتر غلامرضا سلیمانی (سیام تیر ماه ۱۳۹۷ تا هم اکنون)

دکتر غلامرضا سلیمانی، رئیس کل بیمه مرکزی

■ آنچه در پی می‌آید، نمایه ایست از آنچه در چهل سال گذشته بر صنعت بیمه گذشت

۱- ملی شدن شرکت‌های بیمه (۱۳۵۸)

مؤسسات بیمه کشور تا قبل از پیروزی انقلاب اسلامی با ترکیبی از یک شرکت دولتی، دوازده شرکت خصوصی (آریه پارس، ملی، آسیا، البرز، امید... و دو موسسه بیمه خارجی به صورت نمایندگی در سطح کشور فعالیت می‌کردند). در چهارم تیر ماه ۱۳۵۸ بنا بر تصمیم شورای انقلاب دوازده شرکت خصوصی، ملی اعلام شدند و پروانه فعالیت دو نمایندگی خارجی بیمه نیز لغو شد.

۲- فعالیت سه شرکت بیمه ایران، آسیا و البرز و توقف فعالیت‌های بیمه‌ای ۱۰ شرکت بیمه (۱۳۶۰ لغایت ۱۳۶۷)

در فاصله زمانی سالهای ۱۳۶۰ لغایت ۱۳۶۸ و در هنگامه ورود کشور به جنگ تحمیلی سه شرکت بیمه ایران و آسیا و البرز به فعالیت خود ادامه دادند لکن صدور بیمه نامه در ۱۰ شرکت بیمه ملی متوقف شد.

۳- بیمه در دوران دفاع مقدس (۱۳۵۹ لغایت ۱۳۶۸)

طی دوران هشت سال دفاع مقدس و محدودیت‌های اعمال شده از سوی کشورهای خارجی به جهت

تخریب‌های اعمال شده، اقدامات صنعت بیمه کشور در دوران پرافتخار دفاع مقدس به منظور تبیین نقش و عملکرد آن در قالب‌های زیر قابل بررسی است:

الف) اعزام نیروی انسانی و امکانات تخصصی، سرمایه‌ای، عمومی و تخصصی

تعداد ایثارگران صنعت بیمه کشور با توجه به واژه و تعریف ایثارگر در قانون جامع خدمت رسانی به

ایثارگران

شهدها: ۶ نفر
جانبازان: ۶۴۹ نفر
آزادگان: ۶۸ نفر
رزمنده: ۱۱۱ نفر

شایان ذکر است که به جهت حمایت قاطع از خانواده معظم ایثارگران تعداد ۳۹۹ نفر از خانواده معزز شهیدا در بیمه مرکزی و شرکت‌های تحت نظارت مشغول به فعالیت هستند.

ب) اقدامات کلی و سایر اقدامات بین المللی و خارجی

۱. بیمه نفت کش‌ها؛
۲. بیمه منازل مسکونی با پوشش بیماران هوایی و موشک باران
۳. پوشش بیمه حمل کالا و تجهیزات به مناطق جنگی
۴. ارسال کمک‌های نقدی و غیرنقدی به مناطق جنگی

۴- تصویب قانون اداره امور شرکت‌های بیمه در مجلس شورای اسلامی (۱۳ آذر ۱۳۶۷)

در آذر ماه سال ۱۳۶۷ به موجب «قانون نحوه اداره امور شرکت‌های بیمه» از ادغام ۹ شرکت بیمه ملی شده به نام‌های آریه، امید، پارس، تهران، توانا، حافظ، ساختمان و کار، شرق و ملی، شرکت سهامی بیمه دانا فعالیت خود را آغاز کرد.

۵- عضویت بیمه مرکزی در Asian Re (۲۰/۳/۱۳۷۲)

این شرکت، با هدف رهبری اتکایی در قاره آسیا و برآورد نیازهای اتکایی این قاره، به عنوان یک سازمان فراملیتی در سال ۱۹۷۹ (۱۳۵۷) و در قالب قوانین UN-ESCAP تأسیس شد.

شروع به فعالیت این شرکت یک سال پس از تأسیس آن است.

۶- الحاق صندوق تأمین خسارت‌های بدنی به فهرست نهادها و مؤسسات عمومی غیر دولتی (۱۳۷۳)

صندوق تأمین خسارت‌های بدنی به موجب ماده ۱۰ قانون بیمه اجباری مسئولیت مدنی دارندگان وسایل نقلیه موتوری زمینی در مقابل شخص ثالث مصوب ۱۳۴۷/۱۰/۲۳ هجری شمسی تأسیس شد

۷- وصول تقاضای تأسیس بیمه خصوصی (۱۳/۳/۱۳۸۳)

پنجم ۱۳۸۰ رئیس شورای عالی بیمه از تصویب آیین نامه تأسیس مؤسسات بیمه غیر دولتی و وصول ۲۶ تقاضای تأسیس شرکت بیمه خصوصی خبر داد.

۸- ثبت نخستین شرکت بیمه خصوصی در مناطق آزاد (۱۸/۲/۱۳۸۱)

شرکت بیمه حافظ (سهامی عام) اولین شرکت بیمه خصوصی است برای فعالیت در مناطق آزاد مجوز بیمه مرکزی ایران در تاریخ ۱۳۸۱/۰۲/۱۸ تأسیس شد.

۹- تأسیس نخستین شرکت‌های بیمه خصوصی (توسعه، پارسیان، رازی و کارآفرین) در سرزمین اصلی (۲۸/۲/۱۳۸۲)

در سال ۱۳۸۱ بیمه مرکزی موافقت خود را با ثبت چهار شرکت بیمه توسعه، پارسیان، رازی و کارآفرین اعلام کرد و در ۲۸ اردیبهشت ۱۳۸۲ پروانه فعالیت آنها را صادر کرد.

■ تأسیس نخستین شرکت بیمه اتکایی در ایران (۱۲/۲/۱۳۸۳)

شرکت بیمه اتکایی امین (سهامی خاص) به عنوان اولین شرکت بیمه اتکایی خصوصی کشور اجازه تأسیس خود را در تاریخ ۱۳۸۲/۰۷/۱۰ از بیمه مرکزی ایران اخذ کرد

۱۰- تأسیس پژوهشکده بیمه (۱۳۸۴)

اولین پژوهشکده بیمه بر اساس مصوبه مجمع عمومی بیمه مرکزی جمهوری اسلامی ایران و موافقت قطعی مورخ شورایی گسترش آموزش عالی، با سه گروه پژوهشی بیمه‌های اموال و مسئولیت، گروه پژوهشی بیمه‌های اشخاص و گروه پژوهشی عمومی بیمه تأسیس شد. اساسنامه پژوهشکده بیمه پس از تصویب شورای گسترش آموزش عالی در تاریخ ۱۳۸۴/۱۰/۱۷، برای اجرا در تاریخ ۱۳۸۴/۱۲/۲۰ به بیمه مرکزی جمهوری اسلامی ایران ابلاغ شد.

۱۱- ادامه تأسیس شرکت‌های بیمه‌ای از سال ۱۳۸۲ تا ۱۳۹۵

در فاصله سالهای ۱۳۸۲ تا ۱۳۹۵، ۲۳ شرکت بیمه خصوصی دیگر از بیمه مرکزی مجوز فعالیت گرفتند

۲۳- تصویب قانون‌های هفتگانه مرتبط با فعالیت مؤسسات بیمه بازرگانی

- ۱- تصویب «لایحه قانون ملی شدن مؤسسات بیمه و مؤسسات اعتباری»
- ۲- تصویب قانون اداره امور شرکت‌های بیمه
- ۳- تصویب قانون «تأسیس مؤسسات بیمه غیر دولتی»
- ۴- تصویب «قانون اصلاح قانون بیمه اجباری مسئولیت مدنی دارندگان وسایل نقلیه موتوری زمینی در مقابل شخص ثالث»- مصوب ۱۳۸۷
- ۵- تصویب قانون «بیمه اجباری خسارات واردشده به شخص ثالث در اثر حوادث ناشی از وسایل نقلیه»- مصوب ۱۳۹۵
- ۶- تصویب مقررات تأسیس و فعالیت مؤسسات بیمه در مناطق آزاد تجاری- صنعتی جمهوری اسلامی ایران و قانون اصلاح قانون چگونگی اداره مناطق آزاد تجاری- صنعتی جمهوری اسلامی ایران- مصوب ۱۳۸۷/۰۴/۱۳۹۱۶/۰۶
- ۷- تصویب قوانین برنامه توسعه کشور از جمله «قانون برنامه پنجساله چهارم توسعه جمهوری اسلامی ایران»

۲۴- صدور تأییدیه شرایط عمومی برای رشته‌های بیمه‌ای فاقد شرایط عمومی مصوب شورای عالی بیمه

در اجرای ماده ۷ آیین نامه شماره ۸۱ مصوب شورای عالی بیمه، شرایط عمومی‌های ارسالی از سوی شرکت‌های بیمه، ضمن مطابقت با قانون بیمه، عرف بیمه گری و سایر قوانین و مقررات مرتبط، مورد ارزیابی و بررسی تخصصی/کارشناسی قرار گرفت و گزارشات مختلف جهت اعلام ایرادات/ایهامات آن به شرکت‌های ذیربط تنظیم و در صورت لزوم جلسات کارشناسی، تماس تلفنی، پیگیری و ... انجام شد. در همین راستا، از سال ۱۳۹۴ تا مرداد ۱۳۹۷ برای ۹۸ مورد شرایط عمومی، تأییدیه صادر شد.

۲۵- حق بیمه تولیدی

حق بیمه تولیدی از ۲۷/۳ میلیارد ریال در سال ۱۳۵۹ به ۲۴۵/۳۱۵ میلیارد ریال در سال ۱۳۹۶ رسیده است.

- حق بیمه تولیدی صنعت بیمه کشور از ۴/۴ میلیارد ریال در سال ۱۳۵۰ به حدود ۳۴۵/۳ هزارمیلیارد ریال در سال ۱۳۹۶ رسیده است (البته این افزایش متأثر از تورم هم می‌باشد).

- متوسط رشد سالانه حق بیمه تولیدی صنعت بیمه کشور در ۴۷ سال گذشته معادل ۲۷/۸ درصد بوده است.

۲۶- خسارت پرداختی

خسارت پرداختی صنعت بیمه کشور از ۸/۳ میلیارد ریال در سال ۱۳۵۹ به حدود ۲۱۷/۴ هزارمیلیارد ریال در سال ۱۳۹۶ رسیده است.

- متوسط رشد سالانه خسارت پرداختی صنعت بیمه کشور در ۴۷ سال گذشته معادل ۲۸/۷ درصد بوده است که متوسط رشد سالانه حق بیمه تولیدی در این مدت (۲۷/۸ درصد) کمی بیشتر است

۲۷- ضریب خسارت

- متوسط ضریب خسارت صنعت بیمه کشور در ۳۱ سال گذشته معادل ۷۱/۳ درصد است.

- ضریب خسارت در سال ۱۳۹۲ به حداکثر مقدار خود (۸۹/۳ درصد) رسیده است.

- کمترین میزان ضریب خسارت به سال ۱۳۶۸ با ۴۴/۸ درصد اختصاص دارد.

۲۸- حق بیمه سرانه

حق بیمه سرانه در دهه‌های اخیر از روندی صعودی برخوردار بوده، و از حدود ۷۰۰ ریال در سال ۱۳۵۹ به حدود ۴/۳ میلیون ریال در سال ۱۳۹۶ رسیده است.

۲۹- ضریب نفوذ بیمه

- در ۴۷ سال اخیر، میزان ضریب نفوذ بیمه از ۰/۴ درصد در سال ۱۳۵۰ به ۲/۳۳ درصد در سال ۱۳۹۶ رسیده است که حاکی از ۴/۸ برابر شدن سرعت پیشرفت صنعت بیمه در مقایسه با اقتصاد داخلی در این مدت است.

۳۰- مجوزهای صادره برای عرضه کنندگان خدمات بیمه‌ای

ردیف	عنوان مجوز	تعداد
۱	ارزیابی خسارت بیمه‌ای	۶۶۳
۲	کارگزاری رسمی بیمه مستقیم	۱۳۰۲
۳	اگنچور رسمی بیمه	۳
۴	مؤسسات بیمه (شرکت‌های بیمه)	۲۸
۵	مؤسسات آموزشی بیمه	۱۵
۶	دفاتر ارتباطی بیمه	۹
جمع:		۲۰۲۰

۳۱- تأیید صلاحیت برای مدیران کلیدی

در دوره ۱۳۸۱ لغایت پایان ۱۳۹۲ حدوداً ۶۲۰ مورد تأییدیه برای مدیران کلیدی شرکت‌های بیمه صادر شده است.

۳۲- تأیید صلاحیت حرفه‌ای کارکنان کلیدی شرکت‌های بیمه

در مجموع بیش از ۳۱۹۱ مورد مجوز برای فعالان صنعت بیمه در چهل سال گذشته صادر شده است.

۳۳- ایجاد سرویس‌ها و خدمات الکترونیکی متنوع در پرتال بیمه مرکزی

ایجاد میز خدمت الکترونیکی و ارائه ۱۵ خدمت الکترونیکی در آن و نیز در دسترس قرار دادن برخی از خدمات در درگاه ملی خدمات و دولت همراه برای استفاده شهروندان، کسب و کارها و سازمان‌ها مانند: استخدام بیمه نامه، سامانه پاسخ به استعلام سوابق بیمه خودرو/ ثبت اطلاعات متقاضیان شبکه فروش (نمانده، کارگزار، ارزیاب خسارت، کارگزار اتکایی) و...

۳۴- رتبه بیمه‌ای ایران در دنیا

بر اساس آمار سال ۲۰۱۷ (۱۳۹۶) صنعت بیمه کشور از نظر شاخص حق بیمه تولیدی در جایگاه ۴۴ ام جهان ایستاده است، از سوی دیگر رتبه دو شاخص ضریب نفوذ بیمه و حق بیمه سرانه کشور جایگاه ۵۷ و ۶۷ در دنیا را داراست.

